

NAAR EEN VITALE SAMENWERKING tussen KINDEROPVANG en LOKAAL BESTUUR

Een lokale engagementsverklaring als basis voor een vitale samenwerking tussen kinderopvang en lokaal bestuur

Zowel in het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters als in het decreet van 24 april 2019 betreffende de organisatie van buitenschoolse kinderopvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten staan een aantal verplichtingen tot samenwerking tussen kinderopvangvoorzieningen en lokaal bestuur. Om aan die verplichtingen een meerwaarde te geven is een vitale samenwerking cruciaal. Deze "lokale engagementsverklaring" formuleert suggesties om deze vitale samenwerking in de praktijk vorm te geven.

Als lokaal bestuur:

Informatie

- informeren we de (startende) kinderopvangvoorzieningen over de (in het bestuursakkoord opgenomen) beleidskeuzes van het lokaal bestuur inzake kinderopvang, over de in het beleidsplan¹ opgenomen doelstellingen inzake kinderopvang, enz.
- zorgen we er voor dat deze informatie beschikbaar is voor alle (startende) kinderopvangvoorzieningen op het grondgebied. Maximale openheid over het lokaal beleid (en de lokale beleidskeuzes) is daarbij de ambitie.
- brengen we de verschillende lokale overlegorganen of samenwerkingsverbanden waaraan kinderopvangvoorzieningen (kunnen) deelnemen duidelijk in kaart.
- beschrijven we telkens de rol en concrete opdrachten van deze overlegorganen en samenwerkingsverbanden en de mogelijke deelname van kinderopvangvoorzieningen.
- benoemen we de eventuele samenhang tussen bepaalde overlegorganen of samenwerkingsverbanden.
- communiceren we de contactgegevens van een medewerker van het lokaal bestuur die door kinderopvangvoorzieningen kan gecontacteerd worden over (problemen die samenhangen met) de lokale bevoegdheden inzake kinderopvang (zoals het OCMW-tarief, aanvraag advies vergunning enz.).

Initiatief

- nemen we initiatief om kinderopvangvoorzieningen rond de tafel te brengen en samen te overleggen (dit kan onder de vorm van een lokaal overleg kinderopvang).
- organiseren we dit overleg met kinderopvangvoorzieningen op regelmatige basis (dit kan een lokaal overleg kinderopvang zijn, maar dit kan ook op een ander overleg of op een andere manier georganiseerd worden). Kinderopvangvoorzieningen krijgen tijdens dergelijk overleg inspraak, maar ook terugkoppeling over het lokaal beleid.

¹ Voor de leesbaarheid spreken we van beleidsplan. We bedoelen uiteraard het meerjarenplan zoals opgelegd in het decreet over het lokaal bestuur.

Betrokkenheid

- betrekken we en geven we inspraak aan kinderopvangvoorzieningen al van bij de voorbereidende besprekingen, maar uiteraard ook bij de opstart en de uiteindelijke werking van lokale (operationele) overleggen en samenwerkingsverbanden, zoals het Lokaal overleg kinderopvang, het Lokaal Loket Kinderopvang, Huizen van het Kind en samenwerkingsverbanden rond buitenschoolse opvang en activiteiten.

Transparantie

- hebben we transparante procedures over hoe beleidskeuzes en beslissingen tot stand komen in de gemeente en hoe kinderopvangvoorzieningen betrokken worden bij dit tot stand komen van deze beleidskeuzes en beslissingen.
- kiezen we voor een scheiding van de rol van actor en regisseur wanneer we als lokaal bestuur zelf kinderopvang organiseren, dit om rolconflicten uit te sluiten. We maken deze scheiding transparant en duidelijk.

Kennis en expertise

- bouwen we - om een degelijk lokaal beleid kinderopvang te kunnen ontwikkelen - kennis en expertise op inzake kinderopvang. We kennen de sector kinderopvang algemeen, we kennen de lokale kinderopvangvoorzieningen, de doelen en belangen van de kinderopvangvoorzieningen, de uitdagingen die zich lokaal stellen en we hebben een duidelijke visie op de rol die het lokaal bestuur concreet wil spelen.
- maken we werk van een gedragen visie op de nood aan en de vraag naar kinderopvang in de gemeente op korte en middellange termijn en kunnen we op basis van deze visie beleidslijnen uitzetten.
- vertalen we deze visie naar concrete beleidslijnen die aan (startende) kinderopvangvoorzieningen handvaten geven om strategisch te kunnen werken en te ondernemen.
- maken wij werk van degelijk cijfermateriaal, eventueel gebaseerd op gegevens van het Lokaal loket kinderopvang, om de noden aan bijkomende gesubsidieerde opvangplaatsen te motiveren aan Kind en Gezin.

Beleidsverankering

- nemen we de met betrokkenheid van de kinderopvangvoorzieningen ontwikkelde visie (en daaropvolgende acties) op in het beleidsplan.
- verankeren we belangrijke beslissingen inzake kinderopvang in gemeente- of OCMW-raadsbeslissingen die garantie geven op duurzaamheid.

Gelijkwaardigheid

- als er steun gegeven wordt door het lokaal bestuur aan kinderopvangvoorzieningen koppelen we deze steun aan het nastreven van de lokale beleidsdoelstellingen. De eventuele steun moet zorgen voor een gelijkwaardig speelveld tussen alle kinderopvangvoorzieningen: een eventuele subsidie moet oneerlijke concurrentie vermijden en idealiter zelfs ongelijke situaties tussen kinderopvangvoorzieningen compenseren.

Als kinderopvangvoorziening:

Informatie

- bezorgen we aan het lokaal bestuur de informatie die noodzakelijk is om een degelijk beleid kinderopvang te voeren.
- contacteren we het lokaal bestuur tijdig bij vragen en problemen, om samen naar oplossingen te kunnen zoeken.

Betrokkenheid

- leveren we blijvende inspanningen om minstens betrokken te zijn bij de lokale overlegorganen en samenwerkingsverbanden relevant voor kinderopvangvoorzieningen.
- maken we werk van een representatieve vertegenwoordiging en actieve deelname aan de betreffende overlegorganen of samenwerkingsverbanden.
- streven we naar een gezond evenwicht in vertegenwoordiging van de verschillende deelsectoren kinderopvang in overlegorganen en samenwerkingsverbanden.

Bijdragen aan

- dragen we actief bij aan de realisatie van de - met betrokkenheid van de kinderopvangvoorzieningen tot stand gekomen - lokale beleidsdoelstellingen.
- leven we afspraken die unaniem tot stand kwamen binnen overlegorganen of een samenwerkingsverband na (vb. inzake bereik voorrangsgroepen, realiseren sociale functie, toewijzingsbeleid enz.)
- dragen we maximaal bij aan de goede werking van het lokaal loket kinderopvang. Deze bijdrage laat toe om een duidelijk beeld te geven van het huidig aanbod kinderopvang in de gemeente en mogelijke perspectieven inzake het aanbod van kinderopvang in de toekomst.

Beiden, zowel lokaal bestuur en kinderopvangvoorziening:

Wederzijds respect

- respecteren elkaars (juridische) identiteit en de specifieke rol van elke kinderopvangvoorziening en het lokaal bestuur. Kinderopvangvoorzieningen en lokaal bestuur leren elkaar kennen en werken samen in vertrouwen.
- geven ouders op zoek naar informatie over het aanbod kinderopvang binnen de gemeente transparante en neutrale informatie zodat ouders zelf in alle vrijheid een kinderopvangplaats kunnen kiezen.

Samenwerking

- maken samen werk van een gedragen visie op de nood en de vraag naar kinderopvang binnen de gemeente op korte en middellange termijn, binnen een open debatcultuur en gedragen door een breed netwerk. Deze visie heeft de gezinnen en kinderen als focus.

Wederzijdse betrokkenheid

- streven naar wederzijdse betrokkenheid en hebben een gedeeld engagement voor de dagelijkse praktijk, voor de realisatie van de lokale beleidsdoelstellingen en de visie inzake kinderopvang in de gemeente.

Overzicht wettelijke verplichtingen inzake samenwerking

De regelgeving legt een aantal verplichtingen op aan de kinderopvangvoorzieningen en aan het lokaal bestuur over een lokale samenwerking. Concreet gaat het over volgende verplichtingen:

Adviesvraag als kinderopvangvoorziening bij lokaal bestuur

- Een organisator kinderopvang moet, bij een op te starten kinderopvanglocatie groepsopvang baby en peuter, een advies vragen aan het lokaal bestuur van de gemeente waar de kinderopvanglocatie zich bevindt (Besluit van de Vlaamse Regering van 22 november 2013 houdende de vergunningsvoorwaarden en het kwaliteitsbeleid voor gezinsopvang en groepsopvang van baby's en peuters, art. 2.).
- Wanneer een organisator groepsopvang baby's en peuters of een initiatief voor buitenschoolse opvang subsidieerbare kinderopvangplaatsen wil verhuizen van de ene naar de andere gemeente, dient zowel het lokaal bestuur van de gemeente van waaruit de opvang vertrekt, als het lokaal bestuur van de gemeente waar de organisator toe verhuist een positief advies te geven (Besluit van de Vlaamse Regering van 9 mei 2014 houdende de procedures voor de aanvraag en de toekenning van de vergunning en de subsidies voor gezinsopvang en groepsopvang van baby's en peuters, art. 88 en Besluit van de Vlaamse Regering van 19 december 2014 houdende de procedures voor de aanvraag en de toekenning van een erkenning, een attest van toezicht en de subsidies voor buitenschoolse opvang, art. 89).

Lokaal loket

- Een organisator kinderopvang werkt samen met het lokaal loket kinderopvang van de gemeente waar de kinderopvanglocatie zich bevindt. De organisator onderzoekt of openstaande kinderopvangvragen, aangegeven door het lokaal loket kinderopvang, beantwoord kunnen worden, en informeert het lokaal loket kinderopvang daarover. Op verzoek van het lokaal loket kinderopvang bezorgt de organisator alle relevante informatie over de kinderopvang (Besluit van de Vlaamse Regering van 22 november 2013 houdende de vergunningsvoorwaarden en het kwaliteitsbeleid voor gezinsopvang en groepsopvang van baby's en peuters, art. 61).

Informatieplicht

- Een organisator informeert zich over het lokaal beleid kinderopvang, vermeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 24 mei 2013 houdende het lokaal beleid kinderopvang, van de gemeente waar de kinderopvanglocatie zich bevindt (Besluit van de Vlaamse Regering van 22 november 2013 houdende de vergunningsvoorwaarden en het kwaliteitsbeleid voor gezinsopvang en groepsopvang van baby's en peuters, art. 62)
- Het lokaal bestuur informeert de lokale actoren en gebruikers over het lokaal beleid kinderopvang en over het lokaal kinderopvangaanbod (Besluit van de Vlaamse Regering van 24 mei 2013 houdende het lokaal beleid kinderopvang, art. 8).

Adviesrecht lokaal bestuur

- Het lokaal bestuur kan Kind en Gezin een advies geven over de uitbreiding van de kinderopvang binnen het eigen grondgebied (Besluit van de Vlaamse Regering van 24 mei 2013 houdende het lokaal beleid kinderopvang, art. 4). Als lokale regisseur heeft het lokaal

bestuur op die manier inbreng in de ontwikkeling van het kinderopvangaanbod op het grondgebied. Elke organisator kinderopvang, die een aanvraag voor subsidie indient bij Kind en Gezin, bezorgt deze aanvraag ook aan het lokaal bestuur.

Overleg en betrokkenheid

- Het lokaal bestuur richt een Lokaal Overleg Kinderopvang op dat advies geeft over materies die relevant zijn voor kinderopvang, en waarin ook organisatoren kinderopvang zetelen (lokale actoren) (Besluit van de Vlaamse Regering van 24 mei 2013 houdende het lokaal beleid kinderopvang, art. 3).
- Het lokaal bestuur bepaalt zijn beleidsdoelstellingen voor kinderopvang en laat zich daarbij adviseren door het Lokaal Overleg Kinderopvang (Besluit van de Vlaamse Regering van 24 mei 2013 houdende het lokaal beleid kinderopvang, art. 5), waarin ook organisatoren kinderopvang zetelen.
- Het lokaal bestuur neemt de regie op van de buitenschoolse activiteiten: het ontwikkelt een lokaal beleid (dat wordt opgenomen in de meerjarenplanning) en neemt een beslissing over de verdeling van de beschikbare financiële, personele, logistieke en infrastructurele middelen, waaronder de subsidie die het daarvoor krijgt van de Vlaamse gemeenschap. Het lokaal bestuur doet dit in samenspraak met actoren die relevant zijn voor buitenschoolse activiteiten. (Decreet van 24 april 2019 betreffende de organisatie van buitenschoolse kinderopvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten, art. 4)
- Het lokaal bestuur neemt het initiatief voor het lokaal samenwerkingsverband buitenschoolse activiteiten en organiseert het.
- Het lokaal samenwerkingsverband buitenschoolse activiteiten heeft als opdracht om, op vrijwillige basis, het lokaal bestuur - niet bindend – te adviseren bij de ontwikkeling van een lokaal beleid buitenschoolse activiteiten, de beslissing over de besteding van de middelen en de uitvoering van de meerjarenplanning (Decreet van 24 april 2019 betreffende de organisatie van buitenschoolse kinderopvang en de afstemming tussen buitenschoolse activiteiten, art. 9).